

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 30.6.2010
COM(2010) 367 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI,
PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI, EIROPAS EKONOMIKAS UN
SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Ekonomikas politikas koordinēšanas uzlabošana stabilitātei, izaugsmei un
nodarbinātībai —
instrumenti labākai ES ekonomikas pārvaldībai**

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI,
PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI, EIROPAS EKONOMIKAS UN
SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Ekonomikas politikas koordinēšanas uzlabošana stabilitātei, izaugsmei un
nodarbinātībai —
instrumenti labākai ES ekonomikas pārvaldībai**

Eiropa ir daudz mācījusies no nesenās finanšu un ekonomikas krīzes. Tagad ir ļoti skaidri redzams, ka cieši integrētā Savienībā un jo īpaši monetārajā savienībā mūsu ekonomika un panākumi ir saistīti. Lai gan ES ir virkne instrumentu ekonomikas politikas koordinācijai, krīze ir parādījusi, ka tie nav bijuši pilnībā izmantoti un ka esošajā pārvaldības sistēmā ir trūkumi. Pastāv plaša politiskā vienošanās, ka šāds stāvoklis ir jāmaina un ka ES ir nepieciešams nodrošināties ar ietilpīgākiem un efektīvākiem politikas instrumentiem, lai garantētu tās turpmāko labklājību un dzīves līmeni.

ES ir īstenojusi drosmīgus, visaptverošus un konsekventus pasākumus, lai pārvarētu krīzi un izdarītu secinājumus nākotnei. Eiropas ekonomikas atveseļošanas plāna uzsākšana 2008. gadā palīdzēja mīkstināt ekonomikas lejupslīdes izraisīto satricinājumu. Saskaņots atbalsts tika sniegts ES dalībvalstīm, kurām tas bija nepieciešams, un lai nodrošinātu Ekonomikas un monetārās savienības stabilitāti. Pašlaik ES un ārpus tās tiek apspriests pasākumu kopums, lai uzlabotu finanšu sistēmas uzraudzību un regulēšanu. Tagad, kad stratēģija *Eiropa 2020* ir izstrādāta, tiks īstenota virkne iniciatīvu, kuru mērķis ir izmantot Eiropas potenciālu, lai veicinātu izaugsmi un radītu darba vietas.

ES ir vajadzīga precīzi formulēta politika, kuras ietvaros atbalsta ekonomikas atlabšanu, nodrošina stabilu pamatu valstu finansēm un aktīvi veicina ilgspējīgu izaugsmi un nodarbinātību. Tāda ir stratēģijā *Eiropa 2020* izklāstītā politikas vīzija, kuru tikko apstiprināja Eiropadome. Ir nepieciešams apkopot visus attiecīgos instrumentus, lai nodrošinātu, ka turpmākie politikas lēmumi ir saskanīgi, kalpo minētajiem mērķiem un pēc to apstiprināšanas tiek ieviesti un piemēroti. Uzlabojot tās ekonomikas politikas koordināciju, ES saviem pilsoņiem var nodrošināt jaunu un ilgspējīgu izaugsmes programmu.

Tādējādi šā paziņojuma mērķis ir:

- Konkretizēt priekšlikumus labākai ekonomikas politikas koordinēšanai un uzraudzībai, kas norādīti Komisijas 12. maija paziņojumā par pastiprinātu ekonomikas politikas koordinēšanu, tā lai i) novērstu nelīdzsvarotību, pastiprināti uzraugot makroekonomiku, tostarp izmantojot brīdināšanas un sankciju mehānismus; ii) uzlabotu valstu fiskālās sistēmas, nosakot prasību minimumu attiecībā uz iekšējām fiskālajām sistēmām un jo īpaši pārejot no gada uz daudzgadu budžeta plānošanu; iii) stiprinātu Stabilitātes un izaugsmes paktu, jo īpaši koncentrējoties uz parāda dinamiku, kā arī budžeta deficītu.
- Izveidot efektīvus piemērošanas mehānismus, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis rīkojas saskaņā ar nosacījumiem ES līmenī, par kuriem tās ir vienojušās. Attiecībā uz tādām norisēm dalībvalstu ekonomikā, kas rada apdraudējumu Savienības vispārējai attīstībai, tiek ierosināta virkne preventīvu un korektīvu pasākumu, tostarp sankcijas, kuras varētu pielietot pārkāpumu gadījumā.

- Izveidot Eiropas pusgadu politikas koordinēšanai un izskaidrot procesu un grafiku, kādā tiks nodrošināts Eiropas ieguldījums valstu politikas lēmumos, virzoties uz efektīvāku *ex-ante* politikas koordinēšanu. Minētais attiecas arī uz strukturālajām reformām un izaugsmes veicināšanas pasākumiem, kas iekļauti stratēģijā *Eiropa 2020*.

Par visiem priekšlikumiem, kas izklāstīti šajā paziņojumā, var vienoties saskaņā ar Lisabonas līgumu. Tie ir adresēti visām 27 dalībvalstīm, kaut arī daži to aspekti attieksies tikai uz tām dalībvalstīm, kas ietilpst euro zonā. Tie ir veidoti tā, lai vienlaikus apvienotu valstu uzraudzību, kas paredzēta Stabilitātes un izaugsmes paktā un stratēģijā *Eiropa 2020*, un pārliecinātos, ka stratēģijā *Eiropa 2020* noteikto mērķu tematiskās pārbaudes ir iestrādātas pārdomātās ekonomikas un fiskālās politikas programmās. Šajos priekšlikumos ir iestrādātas Komisijas 2010. gada 12. maija paziņojumā¹ norādītās politikas idejas, un tie balstās uz norādēm, par kurām Eiropadome vienojās 2010. gada 17. jūnijā, atspoguļojot Ekonomikas pārvaldības darba grupas līdz šim sasniegto progresu. Tie ir sagatavoti, pamatojoties uz Eiropadomes aicinājumu darba grupai un Komisijai, lai šīs norādes tiktu pilnveidotas un lai tās varētu izmantot praksē.

Kopā šis priekšlikumu salikums ļaus ES un dalībvalstīm būt pārliecinātām par politikas un lēmumu pieņemšanas procesa kvalitāti un nodrošinās iespēju saņemt savlaicīgāku brīdinājumu par novirzīšanos no mērķa atsevišķu valstu gadījumā. Tādējādi visas dalībvalstis spēs gūt lielāko labumu no pozitīvās sinerģijas, ko sniedz atrašanās vienā Savienībā. Ciešāk sadarbojoties, tiks nodrošināta lielāka pārskatāmība un savstarpēja uzticēšanās. Šo priekšlikumu īstenošana ļaus arī līdz minimumam mazināt negatīvās sekas, kas varētu rasties, dalībvalstīm neievērojot saskaņotās robežvērtības, un, visbeidzot, sodīt tās dalībvalstis, kas, veicot netālredzīgas darbības valstu līmenī, apdraud kopējo labumu. Tuvinot Stabilitātes un izaugsmes paktā un stratēģijā *Eiropa 2020* paredzētos procesus, ES var balstīties uz nepieciešamajiem konsolidācijas pasākumiem kā būtiskiem elementiem tās ilgtermiņa izaugsmes stratēģijā, lai izveidotu gudrāku, ilgtspējīgāku un ietverošāku Eiropu nākotnē.

1. PLAŠĀKA MAKROEKONOMIKAS UZRAUDZĪBA

ES ir nepieciešams stingrāk uzraudzīt valstu makroekonomiku, integrējot visas vajadzīgās ekonomikas politikas jomas. Makroekonomikas nelīdzsvarotība būtu jāskata kontekstā ar fiskālo politiku un izaugsmi veicinošām strukturālajām reformām. Mērķis ir nodrošināt makroekonomikas stabilitāti, novērst postošas nelīdzsvarotības rašanos un izveidot plašu makroekonomikas pamatnosacījumu bāzi ilgtspējīgas un dinamiskas izaugsmes veicināšanai.

1.1. Makroekonomikas nelīdzsvarotības uzraudzība

Krīze ir pierādījusi, ka būtiska nelīdzsvarotība makroekonomikā, tostarp ievērojamas un pastāvīgas konkurētspējas tendenču novirzes, ir ārkārtīgi kaitīga ES un jo īpaši euro. Tāpēc ir svarīgi izstrādāt jaunu strukturētu mehānismu makroekonomiku postošas nelīdzsvarotības uzraudzībai un novēršanai visās dalībvalstīs. Saskaņā ar divu posmu pieeju Komisija ierosina mehānismu, kas sastāv no:

- **preventīvās daļas**, kas ietver regulāru (ikgadēju) makroekonomikas nelīdzsvarotības riska novērtēšanu, tostarp **trauksmes mehānismu**,

¹ COM(2010) 250 par pastiprinātu ekonomikas politikas koordinēšanu.

- **korektīvās daļas**, kas veidota, lai īstenotu **aizsardzības pasākumus**, ja ir radusies postoša makroekonomikas nelīdzsvarotība.

Preventīvā daļa: trauksmes sistēma

Saskaņā ar stratēģijā *Eiropa 2020* paredzēto valstu makrostrukturālo novērošanu Komisija, ņemot vērā ekonomikas un finanšu sasaisti, jo īpaši euro zonā, analizētu katras dalībvalsts makrostrukturālos trūkumus, kas vājina konkurētspēju un rada makroekonomikas nelīdzsvarotību.

Trauksmes mehānisms balstīsies uz rezultātu apkopojumu, kurā ietverti ārējo un iekšējo nelīdzsvarotību atspoguļojoši rādītāji, un ekspertu kvalitatīvajām analīzēm. Rādītāju izmantošana būs svarīga virziena noteikšanai, tomēr netiks veidota mehāniska saikne starp rezultātu apkopojumā norādīto un politikas pasākumiem.

Attiecībā uz valstīm, kurās konstatēs nozīmīgu risku, veiks padziļinātu analīzi. Apstiprinoties riska iespējamībai, Komisija ierosinās Padomes ieteikumus attiecībā uz katru konkrētu valsti, lai novērstu postošo nelīdzsvarotību makroekonomikā. Komisija agrīnu brīdinājumu minētajai dalībvalstij varētu nosūtīt arī tieši.

Atkarībā no dalībvalstī (dalībvalstīs) konstatētās nelīdzsvarotības rakstura ieteikumos varētu iestrādāt plašu politikas jautājumu loku, kas ietvertu makroekonomikas politiku, risinājumus attiecībā uz atalgojumu un darba tirgu, kā arī preču un pakalpojumu tirgu darbību un pienācīgus makrouzraudzības pasākumus. Šos aspektus Komisija iekļaus vienotā konkrētai valstij adresētā ieteikumu paketē, ko tā ierosinās katru gadu, kopā ar ieteikumiem, kas sagatavoti, ņemot vērā strukturālo reformu tematisko uzraudzību atbilstīgi turpmāk norādītajam.

Šis mehānisms būs galvenais elements uzlabotajā valstu makroekonomikas uzraudzībā, kas nav fiskālā uzraudzība un kas paredzēta stratēģijā *Eiropa 2020*. Stabilitātes un izaugsmes paktā paredzētās fiskālās uzraudzības un valstu uzraudzības kopējais mērķis ir nodrošināt stabilu makroekonomisko vidi, kas veicina izaugsmi un darba vietu radīšanu, pilnībā ņemot vērā dalībvalstu, jo īpaši euro zonas valstu, ekonomiku savstarpējo atkarību. Minētais nodrošinās stratēģijas *Eiropa 2020* saskaņotību, jo īpaši identificējot makro/fiskālos ierobežojumus, kuru kontekstā dalībvalstis īsteno strukturālās reformas un var sniegt ieguldījumu izaugsmi veicinošajos *Eiropa 2020* pasākumos.

Īpaši smagos gadījumos Komisija ieteiks noteikt, ka dalībvalsts atrodas “pārmērīgas nelīdzsvarotības situācijā”. Tas savukārt ļautu uzsākt mehānisma turpmāk aprakstītās “korektīvās daļas” darbību. Šādā gadījumā Komisija agrīnu brīdinājumu minētajai dalībvalstij varētu nosūtīt arī tieši.

Makroekonomikas nelīdzsvarotības trauksmes mehānisma galvenās iezīmes

Izmantojot **trauksmes mehānismu**, identificēs dalībvalstis ar potenciāli problemātisku makroekonomikas nelīdzsvarotības līmeni un gadījumus, kuros ir nepieciešams veikt padziļinātu attiecīgās valsts analīzi.

Trauksmes mehānismu veidos rādītāju rezultātu apkopojums, kas papildināts ar kvalitatīvāku analīzi. Šajos rādītājos ietilptu ārējās pozīcijas un cenu vai izmaksu konkurētspējas, kā arī iekšzemes rādītāju mērījumi. Iekšzemes rādītāju izmantošana ir pamatojama ar to, ka ārējā nelīdzsvarotība ir neizbēgami saistīta ar iekšējo. Piemēram, tādi rādītāji kā norēķinu konta balance, ārvalstu aktīvu neto

pozīcija, faktiskais valūtas kurss, kas balstīts uz darbaspēka vienības izmaksām un IKP deflatoru, mājokļu faktisko cenu pieaugums, valsts parāds un privātā sektora kredītu attiecība pret IKP varētu ietilpt šajā rezultātu apkopojumā.

Par katru rādītāju tiks definēta un norādīta trauksmes robežvērtība. Robežvērtības varētu aprēķināt, pamatojoties uz vienkāršu un pārskatāmu statistikas principu. Potenciālā iespēja varētu būt izmantot 75 % un 25 % procentili attiecībā uz katra mainīgā (valsts un laiks) statistisko izplatību kā robežšķirtni, kuru pārsniedzot vai nesasniedzot, tiek piemērota turpmāka analīze. Tomēr ir būtiski apzināties, ka absolūtajām individuālo mainīgo robežšķirtnēm ir tikai ierobežota ekonomiskā nozīme, kas jāpapildina ar ekonomikas analīzi, jo attiecīgie līmeņi var atšķirties atkarībā no valsts ekonomiskās situācijas.

Atšķirības rezultātu apkopojuma modeli dalībvalstīm, kas ietilpst euro zonā, un tām, kas neietilpst, ir pamatotas. Ņemot vērā atšķirības valūtas kursa režīmos un galvenajos ekonomikas rādītājos, dažu ekonomikas mainīgo dinamika euro zonā ievērojami atšķiras no tās, kas vērojama valstīs, kuras euro zonā neietilpst. Tas apliecina nepieciešamību izmantot atšķirīgas trauksmes robežvērtības dalībvalstīm, kas ietilpst euro zonā un kas neietilpst. Turklāt, monetārajā savienībā nepastāvot nominālam valūtas kursam, euro zonai ir nepieciešama arī īpaša faktisko valūtas kursa norīšu analīze.

Korektīvie pasākumi

Nelīdzsvarotības uzraudzības pamatnosacījumos ietilptu **piemērošanas mehānisms**. Dalībvalstij, kas rada būtisku risku, Padome, balstoties uz Komisijas ieteikumu, noteiktu “pārmērīgas nelīdzsvarotības” statusu. Tiktu ņemti vērā Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas sagatavotie brīdinājumi par riskiem un/vai ieteikumi attiecībā uz makrofinansiālo stabilitāti.

Dalībvalstij “pārmērīgas nelīdzsvarotības situācijā” piemērotu stingrāku uzraudzību. Padome izteiktu **politikas ieteikumus** (pamatojoties uz LESD 121. panta 4. punktu un 136. pantu attiecībā uz euro zonas dalībvalstīm), un dalībvalstij būtu regulāri jāinformē *Ecofin* padome un Eurogrupa (piemēram, sešu mēnešu laikā pēc Padomes ieteikumiem un turpmāk katru ceturksni) par progresu ieteikto reformu īstenošanā.

Šādu mehānismu piemērotu visām dalībvalstīm. Tāpat kā saistībā ar ES fiskālo sistēmu, kas arī attiecas uz visām ES dalībvalstīm, euro zonas dalībvalstīm piemērotu striktākus noteikumus. Ņemot vērā ciešo euro zonas ekonomiku un finanšu sasaisti un tās ietekmi uz vienoto valūtu, **euro zonas dalībvalstīm varētu paredzēt īpašu piemērošanas mehānismu attiecībā uz tām dalībvalstīm, kas atkārtoti neīsteno ieteikumus makroekonomiku postošas nelīdzsvarotības novēršanai, tādējādi apdraudot pienācīgu ekonomikas un monetārās savienības darbību.**

Nelīdzsvarotības uzraudzības ietvaros izteikto ieteikumu nepietiekama izpilde tiktu uzskatīta par vainu pastiprinošu faktoru, veicot Stabilitātes un izaugsmes paktā paredzēto fiskālo novērtējumu.

Komisija līdz septembra beigām iesniegs oficiālus priekšlikumus sekundārajiem tiesību aktiem, lai noteiktu pamatnosacījumus **pārmērīgas nelīdzsvarotības** novēršanai, pamatojoties uz 121. un 136. pantu Līgumā par Eiropas Savienības darbību. Šajos priekšlikumos konkrētizēs trauksmes mehānisma lomu; Komisijas, dalībvalstu un Padomes lomu un pienākumus; ieteikumu pieņemšanas kārtību un noteikumus un kārtību, kā arī piemērošanas mehānismus attiecībā uz euro zonas dalībvalstīm.

1.2. Strukturālo reformu tematiskā uzraudzība

Lai atgrieztos pie ilgtspējīgas ekonomikas izaugsmes un paaugstinātu konkurētspēju, dalībvalstīm jāatjauno makroekonomikas un valsts finanšu sistēmas stabilitāte. Vienlaikus tām jākoncentrē savi pūliņi, lai sasniegtu mērķus, kas paredzēti stratēģijā *Eiropa 2020*, un piecus pamatmērķus, par kuriem vienojās Eiropadome. Integrēta pieeja politikas veidošanai un īstenošanai ir ārkārtīgi būtiska, ņemot vērā valsts finanšu ierobežojumus. To trūkumu identificēšana, kas traucē vai kavē stratēģijas *Eiropa 2020* mērķu sasniegšanu, ir tematiskās uzraudzības galvenais elements.

Tāpēc strukturālo reformu tematiskās uzraudzības mērķis ir divdaļīgs:

- (i) veicināt stratēģijas *Eiropa 2020* mērķu, jo īpaši piecu pamatmērķu², sasniegšanu. Šeit ietilpst pasākumi nodarbinātības, sociālās iekļaušanas, pētniecības un inovāciju, izglītības, enerģētikas un klimata pārmaiņu jomā, kā arī pasākumi jebkuru citu problēmu risināšanai, kas kavē dalībvalstu ekonomikas attīstību vai izaugsmi;
- (ii) nodrošināt strukturālo reformu vērienīgu īstenošanu, ievērojot makrofiskālos ierobežojumus.

Uzraudzību īsteno saskaņā ar LESD 121. un 148. pantu un pamatojoties uz *Eiropa 2020* integrētajām pamatnostādņēm. Balstoties uz dalībvalstu reformu programmām, Komisija vērtēs veidu, kādā katra valsts novērš identificētos trūkumus un to, kā tai veicas ar stratēģijā *Eiropa 2020* noteikto valsts mērķu sasniegšanu.

Ja tiks konstatēts nepietiekams progress vai politikas pasākumu nepietiekama atbilstība integrētajām pamatnostādņēm (t. i., Integrētās ekonomikas un nodarbinātības politikas pamatnostādnes), tiks izdoti konkrētai valstij vai euro zonai adresēti ieteikumi.

Ja tiks konstatēta ekonomikas politikas neatbilstība Ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādņēm vai apdraudējums ekonomikas un monetārās savienības pienācīgai darbībai, Komisija attiecīgajai dalībvalstij (dalībvalstīm) tieši adresēs **brīdinājumu**.

Pamatojoties uz šo katras valsts uzraudzību, Komisija veiks vispārēju novērtējumu par progresu piecu ES pamatmērķu sasniegšanā, salīdzinās panākto ar galveno (starptautisko) tirdzniecības partneru sasniegto un apskatīs cēloņus nepietiekama progressa gadījumā. Šī apskata laikā Komisija vērtēs arī progresu stratēģijas *Eiropa 2020* pamatiniciatīvu īstenošanā gan ES, gan valstu līmenī, jo tās atbalsta un papildina pūliņus minēto mērķu sasniegšanā.

Komisija katru gadu sniegs ziņojumu Eiropadomes pavasara sanāksmē un ierosinās konkrētas norādes, lai uzlabotu attiecīgo reformu pasākumu īstenošanu. Šīs norādes tiks iekļautas arī vienotā konkrētai valstij adresētā ieteikumu paketē, kuras pieņemšanu Komisija ierosinās jūlija sākumā.

2. Valstu fiskālās sistēmas

Noturīgai un efektīvai iekšzemes fiskālajai sistēmai ir izšķirīga loma fiskālās konsolidācijas un ilgtspējīgas valsts finanšu sistēmas nostiprināšanā. Lai gan ir jāievēro dalībvalstu īpašās vajadzības un vēlmes, ir virkne elementu, kas nepieciešami, lai nodrošinātu minimumu attiecībā uz kvalitāti un papildināmību ar ES tiesību aktiem³:

² Mērķus skatīt: http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/council_conclusion_17_june_en.pdf

³ Skatīt arī *Ecofin* padomes 2010. gada 18. maija secinājumus par budžeta sistēmām

- (1) Pirmkārt, lai nodrošinātu **kvalitātes standartus** visās dalībvalstīs, izšķirīga ir vienota pieeja attiecībā uz grāmatvedību (*ESA95* grāmatvedība ir nepieciešama ES līmeņa fiskālajai uzraudzībai); jābūt pietiekamai valstu statistikas biroju rīcībspējai, lai nodrošinātu atbilstību ES prasībām par datiem un ziņošanu, un prognozēšanas sistēmām jānodrošina uzticamas un objektīvas izaugsmes un budžeta prognozes. Ideālā gadījumā Komisijas prognozes būtu jāizmanto kā standarts.

Komisija ierosina skaidri noteikt saikni starp datiem par naudas plūsmu valstī un *ESA95* datiem, katru mēnesi sniedzot datus par naudas plūsmu un katru ceturksni tos pārveidojot *ESA95* izteiksmē. Prognozēšanas metodoloģijai un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, kurus izmanto budžeta izstrādei, būtu jāpiemēro pienācīgas revīzijas.

- (2) Otrkārt, dalībvalstu rīcībā jābūt spēkā esošiem **valstu fiskālajiem noteikumiem**, kas nodrošina, ka to fiskālās sistēmas atspoguļo Līgumā noteikto. Valstu fiskālo noteikumu nosacījumiem būtu jānodrošina, ka tiek ievērotas Līgumā paredzētās budžeta deficīta un parāda atsauces vērtības, un tiem jābūt saderīgiem ar vidēja termiņa budžeta mērķiem (VTM). Fiskālie noteikumi un uzticami piemērošanas mehānismi būtu jāiestrādā valstu tiesību aktos.
- (3) Treškārt, valstu fiskālo sistēmu reformām būtu jāveicina pāreja uz **daudzgadu budžeta plānošanu**. Ikgadējā budžeta mērķu pamatā būtu jābūt daudzgadu plānam, kurā iekļauts plānoto ieņēmumu un izdevumu sadalījums un norādes par mērķiem, attiecībā uz kuriem ir plānotas korekcijas.
- (4) Visbeidzot, iekšējām sistēmām jābūt **visaptverošām** un jāaptver visa valsts vispārējo finanšu sistēma. Tas jo īpaši būtiski ir decentralizētu ekonomiku gadījumā. Kompetenču sadalījums budžeta jomā dažādu pārvaldes līmeņu starpā būtu precīzi jādefinē un jāizveido pienācīgi uzraudzības un piemērošanas nosacījumi.

Komisija oficiālus **priekšlikumus sniegs septembrī, konkretizējot prasību minimumu attiecībā uz valstu fiskālo sistēmu izveidi** un procedurālās (ziņošanas) prasības, kas ļautu veikt atbilstības pārbaudi. Balstoties uz LESD 126. panta 14. punktu, šie priekšlikumi tiks iestrādāti jaunā regulā, tādējādi veicinot Līguma 12. protokola par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru piemērošanu. Neizpildes gadījumā varētu uzsākt pienākumu neizpildes procedūru.

3. PASTIPRINĀTAS UZMANĪBAS PIEVĒRŠANA VALSTS PARĀDAM UN FISKĀLAJAI ILGTSPĒJĪBAI SIP IETVAROS

Lai uzlabotu motivāciju īstenot piesardzīgu politiku, Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) ietvaros būtu vairāk jāņem vērā parāda un deficīta mijiedarbība.

Attiecībā uz SIP **preventīvo daļu** Komisija ierosina noteikt, ka dalībvalstīm ar augstu parāda līmeni vai izteiktu risku attiecībā uz parāda palielināšanos nākotnē būtu ātrākā tempā jāpanāk progress saistībā ar tādas valsts budžeta balances izveidi, kas garantē drošības rezervi attiecībā uz budžeta deficīta robežvērtību 3 % no IKP un nodrošina strauju virzību uz ilgtspējību, t. i., tā saucamo vidēja termiņa budžeta mērķu (VTM) sasniegšanu.

Attiecībā uz **korektīvo daļu** Komisija ierosina noteikt, ka parāda kritērijs pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrā būtu efektīvi piemērojams, **izmantojot skaidru un vienkāršu skaitlisku rādītāju**, lai aprēķinātu, vai parāda samazināšana ir pietiekami strauja:

dalībvalstīm, kuru parāda attiecība pārsniedz 60 % no IKP, varētu piemērot pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, ja parāda samazinājums konkrētā iepriekšējā laikposmā nesasniedz attiecīgu lielumu (daļa no starpības starp parāda līmeni un robežvērtību — 60 % no IKP). Tāpat arī budžeta deficīta samazināšana zem 3 % no IKP varētu būt nepietiekama, lai atceltu pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, ja parāda samazināšanās nav noturīga. Precīzi parametri tiks noteikti Stabilitātes un izaugsmes paktam pievienotajā rīcības kodeksā.

Valsts parāda attīstību vairāk nekā budžeta deficītu nosaka faktori, kurus valdības nevar tieši kontrolēt (jo īpaši inflācija, procentu likmes un cikliskās izaugsmes tendences), tāpēc pirms lēmuma par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras piemērošanu ir nepieciešams vērtējums par to, vai tās piemērošana ir attaisnojama. Būtu jāveic vispārējs novērtējums, ņemot vērā virkni parametru. Šajos parametros ietilptu tas, cik tuvu parāda attiecība ir atsaucē vērtībai 60 % no IKP, un tas, vai parāda atsaucē vērtība ir pārsniegta uz laiku un/vai izņēmuma kārtā, un citi svarīgi faktori, kas atspoguļo parāda pieauguma un finanšu grūtību risku nākotnē, piemēram:

- parāda maksājumu struktūra un denominācijas valūta;
- garantijas uzņēmumiem, finanšu institūcijām un mājsaimniecībām;
- uzkrātās rezerves un citi valsts aktīvi;
- netiešās saistības, kas jo īpaši attiecas uz sabiedrības novecošanos;
- privātā parāda lielums un izmaiņas, ciktāl tas valstij varētu radīt netiešās saistības;
- faktori, kas izraisa parāda izmaiņas (primārā balance, inflācija, izaugsme, procentu likmes, vienreizējie pasākumi), un
- krājumu plūsmas darbības.

Ieteikumu neizpildes gadījumā būtu jāpiemēro sankcijas.

Septembrī Komisija ierosinās **grozījumus gan SIP preventīvajā** (Regula (EK) Nr. 1466/97), **gan korektīvajā daļā** (Regula (EK) Nr. 1467/97), lai šos principus varētu izmantot praksē.

4. EFEKTĪVA EKONOMIKAS UZRAUDZĪBAS ĪSTENOŠANA AR PIENĀCĪGU SANKCIJU UN STIMULU PALĪDZĪBU

Līgumā un Stabilitātes un izaugsmes paktā iestrādātie kopējie noteikumi un koordinēšanas procedūras nav atturējušas virkni dalībvalstu no tādu fiskālo politikas pasākumu veikšanas, kas neatbilst esošajam regulējumam. Ir skaidrs, ka ir nepieciešams stiprināt ES fiskālās uzraudzības regulējuma ticamību, lielākā mērā piemērojot tiesību aktos noteiktas sankcijas. Lai uzlabotu to efektivitāti nākotnē, lielāks sankciju un stimulu klāsts būtu jāizmanto preventīvi un jāpiemēro agrīnākā posmā. Finansiālo sankciju preventīvajai ietekmei vajadzētu faktiski veicināt noteikumu ievērošanu.

LESD 126. panta 11. punktā ir paredzēti vairāki sankciju veidi attiecībā uz gadījumiem, kuros dalībvalsts nepilda ES norādījumus. Tajos ietilpst prasība publicēt papildu informāciju, aicinājums Eiropas Investīciju bankai pārskatīt aizdevumu politiku attiecībā uz šo dalībvalsti, prasība bez procentiem deponēt atbilstīgu naudas summu līdz pārmērīgā budžeta deficīta novēršanai un iespēja uzlikt atbilstīga lieluma sodanaudas.

Pilnveidojot iespējamo finansiālo stimulu darbību un apjomu, ir svarīgi un nepieciešami panākt efektivitāti un vienlīdzīgu attieksmi pret dalībvalstīm. Lai nodrošinātu proporcionalitāti, ar ES budžetu sasaistītās finansiālās sankcijas varētu definēt kā procentuālu lielumu no attiecīgās dalībvalsts NKI vai IKP, nepārsniedzot augstāko robežvērtību, kas būtu vienāda visām dalībvalstīm. Šī augstākā robežvērtība nodrošinās, ka visas dalībvalstis var *de facto* pakļaut sankcijām. Turklāt ar atlikšanu un/vai atcelšanu saistītais saistību un maksājumu apjoms tiktu noteikts proporcionāli attiecīgajiem līdzekļiem, nepārsniedzot šo augstāko robežvērtību.

Jauno sankciju “instrumentu komplektu” tādējādi veidos atšķirīgas sankcijas un stimuli, kas tiks piemēroti, balstoties uz apstākļu kopumu un situācijas nopietnību. Attiecībā uz ierosinātajiem spēkā esošo piemērošanas mehānismu uzlabojumiem būtu jāgroza SIP preventīvā un korektīvā daļa (Regula Nr. 1466/97 un Nr. 1467/97), kā arī jānodrošina pienācīgs mehānisms, kas izriet no virknes tiesību aktu, uz kuriem balstās ES izdevumu programmas.

Attiecībā uz **preventīvo daļu** (t. i., kad dalībvalsts nenodrošina pietiekamu progresu tās vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanā ekonomikas uzplaukuma laikā) tiks ierosināti divi stimulu/sankciju kopumi.

Pirmkārt, stimulu euro zonas dalībvalstu gadījumā veidos **procentus nesošs depozīts**, kas uz laiku jāiegulda dalībvalstij, kurai ir nepietiekams progress budžeta konsolidācijā. Viena iespēja būtu definēt vienkāršus izdevumu noteikumus, kas saderīgi ar korekciju valstij konkrēti izvirzīto VTM sasniegšanai. Būtiska novirze no saskaņotā izdevumu modeļa tiktu klasificēta kā nepiesardzīga fiskālās politikas veidošana un būtu par pamatu Komisijas brīdinājumam saskaņā ar LESD 121. panta 4. punktā paredzēto. Pastāvīgu pārkāpumu gadījumā Padome noteiktu, ka pārkāpējai jāiegulda procentus nesošs depozīts līdz pārkāpuma novēršanai. Depozīts tiktu atbrīvots pēc tam, kad situācija, kuras rezultātā tas tika noteikts, būs novērsta.

Otrkārt, joprojām preventīvās daļas ietvaros Komisija ierosinās izveidot *ex—ante* nosacītību, sasaistot atbalsta maksājumus kohēzijas politikas ietvaros ar **strukturālajām un institucionālajām reformām**, kas tieši saistītas ar kohēzijas politikas funkcijām, nolūkā uzlabot tās efektivitāti un lietderību.

Attiecībā uz korektīvo daļu (t. i., kad dalībvalstij piemēro pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru) Komisija ierosina jaunu finansiālo sankciju un stimulu sistēmu, lai papildinātu depozītu un sodanaudu izmantošanu. Tādējādi ES budžets kalpotu kā papildu garantija, lai nodrošinātu SIP galveno makroekonomikas nosacījumu ievērošanu. Sankcijām nebūtu jāietekmē ES finansējuma galīgie saņēmēji, bet drīzāk maksājumi dalībvalstīm vai maksājumi, kuru gadījumā dalībvalsts ir starpnieks. Lai noteiktu ES izdevumu kategorijas un programmas, kuras būtu apskatāmas, tiks ierosināti šādi kritēriji:

- attiecīgā finansējuma efektivitāte ir atkarīga no fiskālās politikas stabilitātes,
- acīmredzami attiecināms uz dalībvalsti, par kuru secināts, ka tā neievēro SIP vai citus nosacījumus,
- izveidots un ieviests dalītās vadības formā, t. i., kad dalībvalstis ir galvenās atbildīgās, vai saistībā ar ES finansējuma atmaksāšanu dalībvalstīm,

- pietiekami apjomīgs, lai radītu ticamas sankcijas vai stimulus,
- ar (iespējamu) ietekmi uz valsts izdevumu un strukturālo korekciju kvalitāti.

Šie kritēriji tiek ievēroti lielākajā daļā gadījumu attiecībā uz izdevumiem, kas saistīti ar kohēzijas politiku, kopējo lauksaimniecības politiku (ELGF un ELFLA) un zivsaimniecības fondu (EZF). Attiecībā uz KLP un EZF netiktu pieļauta situācija, kurā ES maksājumu samazināšana nozīmētu lauksaimnieku un zvejnieku ienākumu samazināšanos. Tādējādi maksājumu nosacītība būtu attiecināma tikai uz ES maksājumiem valstu budžetos: dalībvalstīm būtu jāturpina maksāt subsīdijas lauku saimniecībām, savukārt izdevumu atmaksa no ES budžeta varētu tikt (daļēji) atlikta.

Ja netiek ievēroti noteikumi, stimulus tādējādi var radīt, atliekot vai atceļot daļu no pašreizējās finanšu apropriācijas vai finanšu apropriācijas nākotnē, kas piešķirama no ES budžeta. Līdzekļi, kuru piešķiršana ir atcelta, būtu jāpatur ES budžetā.

Papildinot 126. panta 11. punkta nosacījumus, pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras agrīnākā posmā varētu paredzēt divu veidu finansiālās sankcijas.

- 1. posms — pārmērīga budžeta deficīta konstatēšana (LESD 126. panta 6. punkts) nozīmētu saistību atlikšanu attiecībā uz daudzgadu programmām. Šai atlikšanai nebūtu tūlītējas ietekmes uz maksājumiem un tādējādi būtu iespējams efektīvi rīkoties, lai šo situāciju novērstu. Dalībvalstīm varētu lūgt pārdalīt finansējumu, lai uzlabotu valsts finanšu kvalitāti. Līdzīgi, KLP maksājumu (ELGF) gadījumā tiktu sniegts paziņojums par lēmumu atcelt maksājumus noteiktā termiņā. Budžeta līdzekļu pārdale būtu paredzēta, tiklīdz dalībvalsts izpilda Padomes ieteikumus.

- 2. posms — sākotnējo ieteikumu neievērošana attiecībā uz pārmērīga budžeta deficīta novēršanu (LESD 126. panta 8. punkts) nozīmētu n gada saistību atcelšanu. Līdzīgi, KLP maksājumi (ELGF) n gadam tiktu atcelti. Tādējādi attiecīgā dalībvalsts neatgriezeniski zaudētu maksājumus.

Varētu izveidot arī citus stimulus, modulējot līdzfinansējuma likmes vai ieviešot **Savienības snieguma rezervi**, lai apbalvotu stabilas fiskālās politikas īstenotājus. Minēto rezervi varētu veidot līdzekļi, kas iegūti saistību atcelšanas rezultātā saskaņā ar minēto 2. posma procedūru.

ES budžeta finansējošā daļa arī veicina noteikumu ievērošanu. Pašreizējā Pašu resursu sistēma paredz, ka sodanaudas, kuras dalībvalstis maksā pārmērīgas budžeta deficīta novēršanas procedūras kontekstā, automātiski samazina to iesaistīto dalībvalstu maksājumus, kurām nav pārmērīgs budžeta deficīts (samērīgi to daļai attiecīgo dalībvalstu kopējā NKI). Šī sistēma nodrošina, ka to dalībvalstu ieguldījums budžetā, kurām jāmaksā sodanauda, palielinātos un visu citu dalībvalstu ieguldījums samazinātos. Komisija arī vērtēs, vai ES budžeta ieņēmumus var pienācīgi izmantot kā stimulu noteikumu ievērošanai.

Nepieciešamās izmaiņas tiks iestrādātas Komisijas 2011. gada priekšlikumos nākamajai daudzgadu finanšu shēmai. Tīkmēr Komisija līdz septembra beigām, balstoties uz LESD 136. pantu, ierosinās regulu, ar ko izveidos jaunu līdzīgas ietekmes sankciju komplektu attiecībā uz euro zonas dalībvalstīm. Komisija pētīs iespējas, kā šo sankciju un stimulu komplektu attiecināt uz visām dalībvalstīm pēc iespējas drīzāk.

5. KOORDINĀCIJAS CIKLS ATBILSTĪGI EIROPAS PUSGADAM

Eiropas pusgada izveide apvienos dažādus ekonomikas politikas koordinācijas elementus un ļaus veikt labāku *ex-ante* ekonomikas politikas pasākumu koordināciju.

Ekonomikas politikas *ex-ante* koordinācija. Priekšlikuma pamatmērķis ir piešķirt skaidru *ex-ante* dimensiju ekonomikas politikas koordinācijai ES un euro zonā. Atbilstīgi Eiropas pusgadam valstu ekonomikas politikas plānu atbilstību Eiropas līmenī nodrošinās, sniedzot politikas norādes, pirms dalībvalstis pieņem galīgo lēmumu par nākamā gada budžetu. Euro zonā būtu jāveic fiskālās nostādnes horizontāls novērtējums, pamatojoties uz valstu stabilitātes programmām un Komisijas prognozēm. Kopējā nostādne īpaši būtu jāņem vērā gadījumos, kad euro zonā valda nopietna ekonomiskā spriedze un atsevišķu dalībvalstu veikti apjomīgi fiskālās politikas pasākumi, visticamāk, var radīt ievērojamu negatīvu papildu ietekmi. Ja nākamā gada budžeta projektos ir acīmredzamas neatbilstības, var ieteikt projektus pārskatīt.

Labāk integrēta uzraudzība. Eiropas pusgadā iekļaus visus ekonomikas uzraudzības elementus, tostarp pasākumus, lai nodrošinātu fiskālo disciplīnu, makroekonomikas stabilitāti un izaugsmes veicināšanu, ievērojot stratēģijā *Eiropa 2020* paredzēto. Spēkā esošie procesi — piemēram, saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu un Ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādnēm — tiks saskaņoti attiecībā uz grafikiem, vienlaikus saglabājot juridisko nošķirtību. Dalībvalstis savas stabilitātes un konverģences programmas (SKP) un valsts reformu programmas (VRP) iesniedz vienlaikus, un Komisija tās vienlaicīgi izvērtēs.

Stabilitātes un konverģences programmu (SKP) saturs ir jāpielāgo Eiropas pusgada loģikai. Mērķis pilnīgi noteikti nav pieprasīt dalībvalstīm iesniegt ES “apstiprināšanai” galīgo budžeta plānu pirms tā iesniegšanas valstu parlamentiem. Tomēr šajos plānos būtu jāiekļauj informācija, kas nepieciešama jēgpilnai *ex-ante* diskusijai par fiskālo politiku. Kā minimālās prasības būtu jānosaka:

- pilnvērtīgs aktuālais makroekonomikas scenārijs,
- konkrētas norādes par plāniem attiecībā uz $t+1$ gadu,
- paredzēto politikas pasākumu apraksts,
- galveno valsts finanšu mainīgo prognozes vidējā termiņā,
- fiskālo norišu novērtējums $t-1$ gadā,
- kārtējā gada fiskālo plānu atjauninājums.

Eiropas pusgads. Cikls sākas janvārī ar Komisijas sagatavotu “Gada izaugsmes pētījumu” (GIP), kurā izvērtēti ekonomikas uzdevumi ES un euro zonai kopumā. Līdz februāra beigām Eiropadome sniedz stratēģiskās norādes par politikas pasākumiem, kuras dalībvalstis ņem vērā, gatavojot aprīlī iesniedzamās SKP un VRP. Padome jūlija sākumā izdod katrai valstij adresētas politikas norādes atbilstīgi 1. nodaļā minētajam. Gada otrajā pusē dalībvalstis pabeidz valstu budžeta programmu izstrādi. Savā nākamā gada GIP Komisija izvērtē, kā dalībvalstis ir ņēmušas vērā ES norādes.

Politikas norādes Eiropas pusgada ietvaros. Ieteikumi būs atklāti un konkrēti. Fiskālās politikas jomā liela uzmanība būs pievērsta $t+1$ gadam, un uzraudzība nodrošinās skaidras norādes par to, vai paredzētie mērķi un to sasniegšanai izstrādātie politikas pasākumi ir

atbilstīgi. Ieteikumos attiecībā uz politikas pasākumiem izaugsmes veicināšanai un makrofinansiālo risku novēršanai galveno uzmanību pievēršs ierobežotam pamatreformu skaitam, un tiks noteikti gala termiņi to īstenošanai.

Eiropas Parlamenta lielāka iesaistīšana. Katru janvāri Komisija savu GIP iesniegs Eiropas Parlamentam.

Dalībvalstu parlamenti. Šī pastiprinātā ES ekonomikas pārvaldība iegūtu no agrīnas un intensīvas valstu parlamentu iesaistīšanās Eiropas pusgada procesā un no plašāka dialoga ar Eiropas Parlamentu.

Drīza īstenošana. Komisija ierosina ieviest Eiropas pusgadu no 2011. gada. Spēkā esošā SKP Rīcības kodeksa⁴ grozījumi, tostarp jaunais SKP iesniegšanas termiņš, tiks iesniegti *ECOFIN* padomei saskaņošanai. Tūlītējas izmaiņas tiesību aktos nešķiet nepieciešamas.

Pāreja uz Eiropas pusgadu. Komisija jūlijā sniegs norādes par turpmāko valsts reformu programmu saturu. Tāpat tā ierosinās divpusēju dialogu ar dalībvalstīm 2010. gada rudenī, lai apspriestu:

- vidēja termiņa valsts makroekonomikas scenāriju, lai veidotu politikas programmu struktūru periodam līdz 2015. gadam, tostarp izaugsmes plānus un plašus budžeta virzienus;
- valstu mērķu apstiprināšanu, ievērojot piecus saskaņotos *Eiropa 2020* mērķus. Dalībvalstīm attiecībā uz katru mērķi būtu jānorāda pasākumi, kurus tā veiks, lai sasniegtu valsts mērķus, un valsts finansējuma apmērs, kas tam nepieciešams;
- to, kā novērst trūkumus, kas kavē dalībvalstis sasniegt savus mērķus un kopumā *Eiropa 2020* mērķus.

6. SECINĀJUMI UN TURPMĀKIE PASĀKUMI

Komisija līdz septembra beigām iesniegs nepieciešamos oficiālos priekšlikumus, kas norādīti šajā paziņojumā (sīkāku informāciju skatīt pielikumā).

Tikmēr Komisija aicina *Ecofin* padomi 13. jūlija sanāksmē apstiprināt Eiropas pusgadā paredzētā uzraudzības cikla uzsākšanu no 2011. gada janvāra un atbalstīt pārskatīto Stabilitātes un izaugsmes pakta SKP rīcības kodeksu atbilstīgi šim paziņojumam pievienotajam pielikumam.

⁴ Pilns nosaukums: “Specifikācijas par Stabilitātes un izaugsmes pakta īstenošanu un pamatnostādnes par stabilitātes un konverģences programmu formātu un saturu”.

1. pielikums. Plāns

<i>Temats</i>	<i>Darbība</i>	<i>Plānotais izpildes laiks</i>
Plašāka makroekonomikas uzraudzība	Tiesību akta priekšlikums saskaņā ar 121. panta 6. punktu un 136. pantu, ar ko izveido sistēmu pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanai	Septembra beigas
Strukturālo reformu tematiskā uzraudzība	Izteikt īpašus ieteikumus, lai uzlabotu reformu pasākumu īstenošanu	Sākot ar stratēģijas <i>Eiropa 2020</i> gada plānošanas ciklu: pirmais ziņojums Eiropadomes 2011. gada pavasara sanāksmē
Fiskālā uzraudzība: valstu fiskālās sistēmas	Regulas priekšlikums saskaņā ar 126. panta 14. punktu, ar ko konkrētā prasību minimuma attiecībā uz valstu fiskālo sistēmu izveidi un ziņošanas prasības, kas ļautu veikt atbilstības pārbaudi	Septembra beigas
Fiskālā uzraudzība: pastiprinātas uzmanības pievēršana valsts parādam un ilgtspējībai SIP ietvaros	Priekšlikumi gan SIP preventīvās (Regula Nr. 1466/97), gan korektīvās daļas (Regula Nr. 1467/97) grozīšanai. Pārskatīt Rīcības kodeksu (izdevumu noteikumi, lai īstenotu korekciju VTM sasniegšanai; skaitliskais rādītājs minimālā parāda samazināšanas tempa noteikšanai)	Septembra beigas
Ekonomikas uzraudzības īstenošana (sankcijas/stimuli): Procentus nesošs depozīts, kas uz laiku uzlikts euro zonas dalībvalstij	Regulas priekšlikums saskaņā ar 121. panta 6. punktu un 136. panta 1. punkta a) apakšpunktu	Septembra beigas
Ekonomikas uzraudzības īstenošana (sankcijas/stimuli): izmantot ES budžetu kā papildu līdzekli	Ieviest īpašus noteikumus tiesību aktos, kas liek pamatus konkrētām ES izdevumu programmām Regulas priekšlikums saskaņā ar 136. panta 1. punkta a) apakšpunktu par vienādas ietekmes sankciju ieviešanu euro zonas dalībvalstīm	Tiks iekļauts Komisijas 2011. gada priekšlikumos nākamajai daudzgadu finanšu shēmai Septembra beigas
Eiropas pusgada ieviešana	Pārskatīt Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) Rīcības kodeksu	Uzsākt uzraudzības ciklu Eiropas pusgada ietvaros no 2011. gada janvāra

1. PIELIKUMS

**SPECIFIKĀCIJAS PAR STABILITĀTES UN IZAUGSMES PAKTA
ĪSTENOŠANU**

UN

**PAMATNOSTĀDNES PAR STABILITĀTES UN KONVERGENCES
PROGRAMMU FORMĀTU UN SATURU**

SATURA RĀDĪTĀJS

<u>I NODAĻA</u> — SPECIFIKĀCIJAS PAR STABILITĀTES UN IZAUGSMES PAKTA ĪSTENOŠANU	4. lpp.
--	----------------

A. STABILITĀTES UN IZAUGSMES PAKTA PREVENTĪVĀ DAĻA	4. lpp.
---	----------------

1) Vidēja termiņa budžeta mērķis (VTM)	4. lpp.
2) Mērķtiecīgas korekcijas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai un novirzes no tā	5. lpp.
3) Komisijas politikas ieteikumi un brīdinājums	6. lpp.

B. PĀRMĒRĪGA BUDŽETA DEFICĪTA NOVĒRŠANAS PROCEDŪRA	6. lpp.
---	----------------

1) Komisijas ziņojums saskaņā ar 104. panta 3. punktu	6. lpp.
2) Lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu	7. lpp.
3) Pārmērīga budžeta deficīta novēršana	8. lpp.
4) Padomes lēmumu atcelšana pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras kontekstā attiecībā uz dalībvalstīm, kas ir ieviesušas vairāku līmeņu pensiju reformas	9. lpp.

<u>II NODAĻA</u> — PAMATNOSTĀDNES PAR STABILITĀTES UN KONVERĢENCES PROGRAMMU FORMĀTU UN SATURU	10. lpp.
---	-----------------

1) Programmas un pasākumu statuss	10. lpp.
2) Stabilitātes un konverģences programmu saturs	10. lpp.

<u>1. PIELIKUMS</u> — STABILITĀTES UN KONVERĢENCES PROGRAMMU STRUKTŪRAS PARAUGS	14. lpp.
--	-----------------

<u>2. PIELIKUMS</u> — STABILITĀTES UN KONVERĢENCES PROGRAMMĀS IEKĻAUJAMĀS TABULAS	15. lpp.
--	-----------------

IEVADS

Šis atzinums atjaunina un aizvieto Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu par stabilitātes un konverģences programmu saturu un formātu, ko *Ecofin* padome apstiprināja 2001. gada 10. jūlijā.

Stabilitātes un izaugsmes pakts pilnībā stājās spēkā 1999. gada 1. janvārī, un to veido uz noteikumiem pamatota sistēma ar preventīviem un korektīviem elementiem. Sākotnēji to veidoja Padomes 1997. gada 7. jūlija Regula (EK) Nr. 1466/97 par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu, Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu, un 1997. gada 17. jūnija Rezolūcija par Stabilitātes un izaugsmes paktu. 2005. gada 20. martā Padome pieņēma ziņojumu "Stabilitātes un izaugsmes pakta īstenošanas uzlabošana". Eiropadome šo ziņojumu apstiprināja 2005. gada 22. marta secinājumos, kur norādīts, ka ziņojums atjaunina un papildina Stabilitātes un izaugsmes paktu, no kā tas tagad ir neatņemama daļa. 2005. gada 27. jūnijā paktu papildināja ar divām regulām, grozot Regulu Nr. 1466/97 un Nr. 1467/97.

Stabilitātes un izaugsmes pakts ir būtiska Ekonomikas un monetārās savienības makroekonomikas sistēmas sastāvdaļa, kas veicina ES makroekonomikas stabilitātes sasniegšanu un valsts finanšu ilgtspējības nodrošināšanu. Uz noteikumiem pamatota sistēma ir labākā garantija, lai tiktu ievērotas saistības un lai pret visām dalībvalstīm būtu vienāda attieksme. Abi Stabilitātes un izaugsmes pakta nominālie kritēriji — deficīta attiecības atsauces vērtība 3 % no IKP un parāda attiecības atsauces vērtība 60 % no IKP — un vidēja termiņa budžeta mērķi ir daudzpusējās uzraudzības galvenais elements.

Dalībvalstis, Komisija un Padome ir apņēmušās rīkoties, lai saskaņā ar to attiecīgajām atbildības jomām efektīvi un savlaicīgi piemērotu Līgumu un Stabilitātes un izaugsmes paktu. Papildus, ņemot vērā, ka vienādranga atbalsts un vienādranga spiediens ir Stabilitātes un izaugsmes pakta neatņemama daļa, Padomei un Komisijai ir jāpamato un jāpublisko savas nostājas un lēmumi visos attiecīgajos Stabilitātes un izaugsmes pakta procedūras posmos. Dalībvalstīm ir jāņem vērā Padomes norādījumi un ieteikumi, jo īpaši valsts budžeta programmas sagatavošanā, un pienācīgā apmērā jāiesaista to parlamenti dažādajos procedūru posmos.

Lai stiprinātu atbildību par ES budžeta sistēmu, valstu budžeta noteikumiem būtu jāpapildina Stabilitātes un izaugsmes pakts. Neskarot līdzsvaru starp valstu un

Kopienas kompetencēm, to īstenošanu varētu apspriest Eiropas līmenī stabilitātes un konverģences programmu kontekstā. Tāpat arī valstu līmeņa pārvaldības pasākumiem būtu jāpapildina ES sistēma. Valstu iestādes varētu uzņemties lielāku lomu budžeta uzraudzībā, lai ar valstu sabiedrības viedokļa palīdzību veicinātu īstenošanu un papildinātu ekonomikas un politikas analīzi ES līmenī. Jo īpaši dalībvalstis varētu izveidot viedo cilvēku ekonomikas padomi, kas sniegtu padomus par galvenajām makroekonomikas prognozēm.

Šis Stabilitātes un izaugsmes pakta īstenošanas pamatnostādnes sastāv no divām nodaļām. Pirmā nodaļa veltīta Stabilitātes un izaugsmes pakta īstenošanai. Otro nodaļu veido pamatnostādnes par stabilitātes un konverģences programmu saturu un formātu.

II NODAĻA

PAMATNOSTĀDNES PAR STABILITĀTES UN KONVERĢENCES PROGRAMMU FORMĀTU UN SATURU

Saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta dalībvalstis iesniedz stabilitātes vai konverģences programmas un attiecīgi to atjauninājumus, kas ir Padomes veiktās budžeta uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas pamatā. Pēc tam, kad Komisija ir sniegusi ieteikumu un notikusi apspriede ar Ekonomikas un finanšu komiteju, Padome var pieņemt atzinumu par katru atjaunināto programmu, un, ja tā uzskata, ka minētās programmas mērķi un saturs ir uzlabojami, tā var aicināt attiecīgo dalībvalsti pielāgot programmu.

Dalībvalstīm jāveic korektīvās darbības, ko tās uzskata par nepieciešamām, lai sasniegtu savu stabilitātes vai konverģences programmu mērķus, ja tām ir informācija, kas norāda faktiskās vai paredzamās būtiskās atkāpes no tiem.

Stabilitātes un konverģences programmu iesniegšana un novērtēšana ir ārkārtīgi būtiska ekonomikas politikas koordinēšanas un uzraudzības “Eiropas pusgada” sastāvdaļa. Atbilstīgi Eiropas pusgada koncepcijai Komisija un Padome izvērtē stabilitātes un konverģences programmas, pirms tiek pieņemti galvenie lēmumi par valsts nākamā gada budžetu, lai sniegtu *ex-ante* politikas ieteikumu attiecībā uz fiskālo politiku. Stabilitātes un konverģences programmu un valstu reformu programmu iesniegšanas un izvērtēšanas grafiks ir savstarpēji saistīts.

Atbilstīgi Eiropas pusgada koncepcijai politikas uzraudzības un koordinēšanas cikls sākas gada sākumā ar horizontālu pārskatu, kad Eiropadome, balstoties uz Komisijas analītisko ieguldījumu, identificē galvenos ekonomikas uzdevumus, kas ES un euro zonai ir jārisina, un sniedz stratēģiskas norādes par politikas pasākumiem. Dalībvalstis pilnībā ņem vērā Eiropadomes horizontālās norādes, gatavojot savas stabilitātes un konverģences programmas. Līdzīgi, Komisija un Padome ņem vērā Eiropadomes norādes, izvērtējot minētās programmas.

Nemot vērā stabilitātes un konverģences programmu palielināto lomu daudzpusējās uzraudzības procesā atbilstīgi Eiropas pusgada koncepcijai, ir būtiski, ka to saturs ir piemērots un salīdzināms dalībvalstu

starpā. Atzīstot, ka programmas ir valstu iestāžu kompetencē un ka dalībvalstu iespējas un prakse atšķiras, Padomes Regulā (EK) Nr. 1466/97, kas grozīta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1055/05, nosaka šo programmu pamatiezīmes. Jo īpaši stabilitātes un konverģences programmās jāiekļauj informācija, kas nepieciešama jēgpilnai diskusijai par fiskālo politiku īstermiņā un vidējā termiņā, tostarp pilnvērtīgs makroekonomikas scenārijs, galveno valsts finanšu mainīgo un to galveno sastāvdaļu prognozes un paredzēto politikas pasākumu apraksts.

Pieredze, kas uzkrāta pirmajos pakta īstenošanas gados saistībā ar stabilitātes un konverģences programmām, liecina, ka pamatnostādnēs par to saturu un formātu ne tikai palīdz dalībvalstīm savu programmu izstrādēt, bet arī atvieglo Komisijas, Ekonomikas un finanšu komitejas un Padomes pārbaudi veikšanu.

Turpmāk minētās pamatnostādnēs ir uzskatāmas par labās prakses kodeksu un kontrolsarakstu, kas dalībvalstīm jāizmanto, gatavojot stabilitātes vai konverģences programmas. Dalībvalstis ievēro pamatnostādni tiktāl, cik iespējams, un pamato jebkuru atkāpi no tām.

1) Programmas un pasākumu statuss

Katrā programmā norāda tās statusu valsts iekšējo procedūru kontekstā, jo īpaši attiecībā uz valsts parlamentu. Tāpat tajā norāda, vai valsts parlaments ir informēts par Padomes atzinumu par iepriekšējo programmu.

Programmā iekļauto pasākumu (spēkā esošie pret plānotajiem) īstenošanas statuss būtu jāprecizē.

2) Stabilitātes un konverģences programmu saturs

Lai būtu vieglāk salīdzināt valstu sniegumu, dalībvalstis iespēju robežās izmanto 1. pielikumā norādīto programmu modeli. Programmu formāta un satura standartizācija saskaņā ar turpmāk norādīto ievērojami uzlabos nosacījumus attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi.

Kvantitatīvā informācija būtu jāiesniedz atbilstīgi standartizētu tabulu kopumam (2. pielikums). Dalībvalstīm būtu jācenšas iesniegt visu tabulās norādīto informāciju. Tabulas varētu papildināt ar papildu informāciju, ja dalībvalstis to uzskata par lietderīgu.

Papildus turpmāk norādītajām pamatnostādnēm programmās būtu jāiekļauj informācija par saskaņotību ar ekonomikas politikas vispārējām

pamatnostādnēm saistībā ar budžeta mērķiem un par veicamajiem pasākumiem to sasniegšanai, kā arī par pasākumiem, lai uzlabotu valsts finanšu kvalitāti un nodrošinātu ilgtspējību ilgtermiņā.

Mērķi un to īstenošana

Dalībvalstis savās stabilitātes un konverģences programmās norādīs valsts kopbudžeta bilanci iekļaujamos budžeta mērķus attiecībā uz VTM un parāda attiecības prognozēto virzību. Konverģences programmās norāda arī monetārās politikas vidēja termiņa mērķus un to saikni ar cenu un valūtas kursa stabilitāti.

Dalībvalstis, sagatavojot pirmo stabilitātes vai konverģences programmas atjauninājumu pēc jaunas valdības stāšanās pie amata pienākumu pildīšanas, tiek aicinātas ievērot nepārtrauktību attiecībā uz budžeta jomā izvirzītajiem mērķiem, kas uz iepriekšējā stabilitātes/konverģences programmas atjauninājuma pamata apstiprināti Padomē, un – perspektīvā visiem likumdevējiem – sniegt informāciju par līdzekļiem un instrumentiem, kādus tā plāno izmantot šo mērķu sasniegšanai, izstrādājot savu budžeta stratēģiju.

Dalībvalstis savās stabilitātes vai konverģences programmās norādīs fiskālo plānu atjauninājumu attiecībā uz programmas iesniegšanas gadu, pamatojoties uz aprīļa paziņojumu. Dalībvalstis stabilitātes vai konverģences programmās skaidros t-l gadā iesniegtajās programmās noteikto fiskālo mērķu pārskatīšanu (īpašu uzmanību veltot norisēm valdības izdevumu jomā).

Lai labāk saprastu valsts bilances un budžeta stratēģijas norises kopumā, būtu jānodrošina informācija par izdevumu un ieņēmumu attiecību un to galvenajiem komponentiem, kā arī vienreizējiem un citiem pagaidu pasākumiem. Lai labāk saprastu parāda attiecības virzību, iespēju robežās būtu jānodrošina informācija par krājumu plūsmas korekcijas komponentiem, tādiem kā ieņēmumi no privatizācijas un citas finanšu operācijas.

Budžeta balance būtu jāsadala pēc valsts pārvaldes apakšnozarēm (centrālā valdība, valsts pārvalde dalībvalstīm ar federālu vai daļēji federālu institucionālo struktūru, pašvaldības un sociālais nodrošinājums).

Pieņēmumi un dati

Stabilitātes un konverģences programmas būtu jābalsta uz reālistiskām un piesardzīgām

makroekonomikas prognozēm. Komisijas prognozes var ievērojami veicināt ekonomikas un fiskālās politikas koordinēšanu. Dalībvalstis ir tiesīgas pamatot savas stabilitātes/konverģences programmas uz savām prognozēm. Tomēr nozīmīgas atšķirības starp valsts un Komisijas dienestu prognozēm būtu sīkāk jāizskaidro. Uz šo skaidrojumu varēs atsaukties, *ex-post* vērtējot kļūdas prognozēs.

Programmās būtu jāatspoguļo galvenie pieņēmumi par sagaidāmajām ekonomikas norisēm un būtiskiem ekonomiskajiem mainīgajiem, kas ir svarīgi valstu budžeta plānu izpildē, piemēram, valdības investīciju izdevumi, reālā IKP izaugsme, nodarbinātība un inflācija. Pieņēmumi par reālā IKP izaugsmi būtu jāstiprina ar norādi par plānoto pieprasījuma ietekmi uz izaugsmi. Būtu jānorāda arī plāna iespējamie pozitīvie un negatīvie riski.

Turklāt programmās būtu jāiekļauj arī pietiekama informācija par IKP attīstību, lai būtu iespējams sagatavot analīzi par ekonomikas ciklisko pozīciju un potenciālās izaugsmes avotiem. Būtu jāanalizē nozaru bilances aina un, jo īpaši valstīm ar lielu ārējo deficītu, būtu jāanalizē ārējā balance.

Attiecībā uz ārējām makroekonomikas norisēm euro zonas dalībvalstīm un dalībvalstīm, kas piedalās *ERM II*, jo īpaši būtu jāizmanto “kopējie ārējie pieņēmumi” par galvenajiem mainīgajiem ārpus ES, kurus Komisija ir izmantojusi savā pavasara prognozē, vai salīdzināmības dēļ jāiekļauj jutīguma analīze, kas pamatojas uz kopējiem pieņēmumiem par šiem mainīgajiem, ja pastāv nozīmīgas atšķirības. Komisijas dienesti, balstoties uz pēdējo tabulu 2. pielikumā, laikus sagatavo pieņēmumus (pēc konsultēšanās ar nacionālajiem ekspertiem), lai apspriestos ar EFK.

Pieņēmumi par procentu likmēm un valūtas kursu, ja tie nav minēti programmā, būtu jāiesniedz Komisijas dienestiem programmu tehniskai izvērtēšanai.

Lai atvieglotu novērtēšanu, izmantotajiem jēdzieniem ir jāatbilst Eiropas līmenī noteiktiem standartiem, jo īpaši Eiropas kontu sistēmas (*ESA*) kontekstā. Programmās būtu jānodrošina formas un satura saskaņotība ar *ESA* jēdzieniem attiecībā uz pieprasīto informāciju par budžeta kopsummām un ekonomikas pieņēmumiem. Šo informāciju var papildināt ar īpašiem grāmatvedības jēdzieniem, kas attiecīgajai valstij ir īpaši būtiski.

Pasākumi, strukturālās reformas un ilgtspējība ilgtermiņā

Programmās būtu jāapraksta īstenošie vai plānotie budžeta un citi ekonomikas politikas pasākumi, lai

sasniegtu programmu mērķus, un galveno budžeta pasākumu gadījumā — novērtējums attiecībā uz to kvantitatīvo ietekmi uz valsts kopbudžeta bilanci. Būtu skaidri jāidentificē pasākumi ar nozīmīgu “vienreizēju” ietekmi. Par programmā norādīto attiecībā uz vēlāku periodu informācija varētu būt mazāk detalizēta. Piemēram, par tālākiem programmu gadiem iestādes var norādīt iespējamās pasākumus, kas tiek apsvērti kontekstā ar programmas mērķu sasniegšanu, un to ietekmes novērtējumu.

Tomēr, lai būtu iespējama jēgpilna diskusija, programmās būtu jānodrošina konkrētas norādes uz politikas plāniem t+1 gadam, tostarp sākotnējā prognoze un/vai mērķi attiecībā uz valsts kopbudžeta bilanci, izdevumiem un ieņēmumiem un to galvenajiem komponentiem un fiskālo mērķu sasniegšanai plānotie politikas pasākumi. Pretējā gadījumā attiecīgā dalībvalsts būtu uzaicināma iesniegt pārskatītu programmu saskaņā ar Regulas Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu un 8. panta 2. punktu.

Strukturālās reformas būtu īpaši analizējamas, ja ir plānots, ka tās veicinātu programmas mērķu sasniegšanu. Jo īpaši, ņemot vērā “lielu strukturālo reformu” svarīgumu, definējot korekcijas vidēja termiņa mērķa sasniegšanai dalībvalstīm, kas to vēl nav sasniegušas, un pieļaujot īslaicīgu novirzi no VTM dalībvalstīm, kas to jau sasniegušas (skatīt I nodaļu), programmās būtu jāiekļauj vispusīga informācija par šādu reformu ietekmi uz budžetu un ekonomiku. Programmās jo īpaši būtu jānorāda detalizēta kvantitatīvā izmaksu un ieguvumu analīze saistībā ar īstermiņa izmaksām, ja tādas ir, un reformu ilgtermiņa ieguvumiem no budžeta skatupunkta. Tajās būtu jāanalizē arī sagaidāmā reformu ietekme uz ekonomikas izaugsmi ilgākā periodā un jāskaidro izmantotā metodoloģija.

Programmās būtu jānodrošina arī informācija par pasākumiem, kas paredzēti, lai uzlabotu valsts finanšu kvalitāti gan attiecībā uz ieņēmumiem, gan izdevumiem (piemēram, nodokļu reformām, iniciatīvām, kas vērstas uz izmaksu lietderību, pasākumiem nodokļu iekasēšanas efektivitātes uzlabošanai un izdevumu kontroli).

Programmās varētu iekļaut arī informāciju par spēkā esošo valsts budžeta noteikumu īstenošanu (izdevumu noteikumi utt.), kā arī par citām valsts finanšu institucionālajām iezīmēm, jo īpaši budžeta procedūrām un valsts finanšu statistisko pārvaldību.

Visbeidzot, programmās būtu jāizvirza valstu stratēģijas, lai nodrošinātu valsts finanšu ilgtspējību, jo īpaši kontekstā ar sabiedrības novecošanās ietekmi uz ekonomiku un budžetu.

Sabiedrības novecošanās darba grupa (AWG), kas pievienota Ekonomikas politikas komitejai (EPK), atbild par kopējo budžeta prognožu izveidi par: valsts izdevumiem pensijām; veselības aprūpi; ilgtermiņa aprūpi; izglītību; bezdarbnieku pabalstiem; un iespēju un nepieciešamības gadījumā par ieņēmumiem, kas saistīti ar vecumu, piemēram, pensiju iemaksām. Šīs kopējās prognozes nodrošinās pamatu Komisijas un Padomes novērtējumam par dalībvalstu finanšu ilgtspējību SIP kontekstā. Tās būtu jāiekļauj programmās.

Programmās būtu jānorāda visa nepieciešamā papildu informācija, gan kvalitatīva, gan kvantitatīva rakstura, lai ļautu Komisijai un Padomei novērtēt dalībvalstu finanšu ilgtspējību, balstoties uz to spēkā esošo politiku. Lai to panāktu, programmās iekļautajai informācijai galvenokārt jābūt saistītai ar jauniem būtiskiem datiem, kuri nav pilnībā atspoguļoti jaunākajās kopējās EPK prognozēs. Piemēram, dalībvalstis varētu vēlēties iekļaut informāciju par jaunākajām tendencēm demogrāfijā un būtiskām pārmaiņām pensiju un veselības aprūpes sistēmas politikā. Programmās būtu precīzi jānodala spēkā esošie un plānotie pasākumi.

Ņemot vērā nenoteiktību, kas saistīta ar ilgtermiņa prognozēm, Komisijas un Padomes novērtējumā būtu jāiekļauj stresa testi, kas norāda uz riskiem valsts finanšu ilgtspējībai nelabvēlīgu demogrāfisku, ekonomisku vai budžeta tendenču gadījumā.

Papildus iepriekš minētajām prasībām dalībvalstis var norādīt atšķirīgas prognozes, pamatojoties uz to aprēķiniem. Šādā gadījumā dalībvalstīm būtu sīki jāskaidro šo prognožu pamatā esošie pieņēmumi, izmantotā metodoloģija, īstenotie vai plānotie pasākumi šo pieņēmumu sasniegšanai un atšķirības starp valsts prognozēm un kopējām prognozēm, ko sniegusi Sabiedrības novecošanās darba grupa, kas pievienota Ekonomikas politikas komitejai.

Šīs valstu prognozes un pieņēmumi, tostarp to ticamība, būs par pamatu Komisijas un Padomes novērtējumam par dalībvalstu finanšu ilgtspējību SIP kontekstā.

Jutīguma analīze

Ņemot vērā prognožu kļūdu neizbēgamību, stabilitātes un konverģences programmās iekļauj vispusīgas jutīguma analīzes un/vai izstrādā alternatīvus scenārijus, lai ļautu Komisijai un Padomei apsvērt pilnīgu iespējamo fiskālo rezultātu loku.

Jo īpaši programmās ietver analīzi par to, kā pārmaiņas galvenajos ekonomikas pieņēmumos

ietekmētu budžeta un parāda situāciju, un norāda pamata pieņēmumus attiecībā uz ieņēmumu un izdevumu paredzamo reakciju uz ekonomikas mainīgo variācijām. Tajā vajadzētu iekļaut pieņēmumus par atšķirīgu procentu likmju ietekmi un dalībvalstīm, kas nepiedalās, pieņēmumus par atšķirīgu valūtas kursu ietekmi uz budžeta un parāda situāciju. Valstīm, kas neizmanto kopējos ārējos pieņēmumus, nozīmīgu atšķirību gadījumā būtu jācenšas izstrādāt jutīguma analīzi arī par galvenajiem ārpus ES mainīgajiem.

“Lielu strukturālo reformu” gadījumā (skatīt I nodaļu) programmās būtu jāiekļauj arī analīze par to, kā izmaiņas pieņēmumos iespaidotu ietekmi uz budžetu un potenciālo izaugsmi.

Laika periods

Informācija par valsts budžeta pārpalikuma/deficīta attiecību, izdevumu un ieņēmumu attiecību un to komponentiem, kā arī parāda attiecību un galvenajiem ekonomikas pieņēmumiem būtu jāapkopo katru gadu, un tai ir jāaptver kārtējais un iepriekšējais gads un vismaz nākamie trīs gadi (3. panta 3. punkts un 7. panta 3. punkts), ļaujot dalībvalstīm izvēlēties, vai tās vēlas programmā iekļaut garāku laika periodu.

Ilgtermiņa prognozēs ietvertajam periodam attiecībā uz novecošanās ietekmi uz budžetu būtu jāatbilst periodam EPK prognozēs.

Programmu atjaunināšana

Lai nodrošinātu pienācīgu ekonomikas politikas *ex-ante* koordinēšanu un uzraudzību, SKP atjauninājumi būtu jāiesniedz katra gada aprīļa pirmajās 15 dienās.⁵⁶⁷ Process būtu jānoslēdz tad, kad tiek pieņemts Padomes atzinums par programmām, kas atbilstīgi noteikumiem, ir ne vēlāk par katra gada jūlija beigām.

Stabilitātes un konverģences programmu ikgadējos atjauninājumos būtu jānorāda salīdzinājums starp norisēm un iepriekšējā programmā vai atjauninājumā norādītajiem budžeta mērķiem. Tajās būtu sīki jāskaidro, ja attiecināms, cēloņi novirzēm no šiem mērķiem. Būtisku noviržu gadījumā atjauninājumā būtu jānorāda, vai ir īstenoti pasākumi šīs situācijas labošanai, un jāiekļauj informācija par minētajiem pasākumiem.

⁵ AK gadījumā, tā kā tai ir atšķirīgs fiskālais gads, iesniegšanai būtu jābūt pēc iespējas tuvāk rudens pirmsbudžeta ziņojuma iesniegšanai.

⁶ Austrija un Portugāle šajā posmā nevar ievērot šo grafiku, tomēr tās iesniegs savas stabilitātes programmas ne vēlāk par 15. decembri.

⁷ Tiks uzskatīts, ka Īrija ir ievērojusi šo saistību, iesniedzot savu stabilitātes programmas atjauninājumu savā ikgadējā Budžeta dienā, kas tradicionāli ir decembra pirmā trešdiena.

2. PIELIKUMS

